

Biblioteken och
bokmarknaden.

*Folkbibliotekens
bokinköp 2015–2024*

RAPPORT

ERIK WAHLIN

SVENSKA FÖRLÄGGAREFÖRENINGEN

c/o A house Katarinahuset

Stadsgården 6

116 45 Stockholm

info@forlaggare.se

www.forlaggare.se

Svenska Förläggareföreningen är de svenska bokförlagens branschorganisation. Vi arbetar för en öppen och fri bokmarknad där det ska finnas största möjliga utrymme att etablera och utveckla förlag. Dessutom arbetar vi för en stark upphovsrätt och det fria ordet.

INNEHÅLL

- 5 Förord
- 7 Inledning
- 11 TOTALEN:
Mindre resurser och lägre marknadsandel
- 16 TRYCKTA BÖCKER:
Fysiskt dominerar fortfarande
- 22 DIGITALA BÖCKER:
Dubblad utlåning – minskad marknadsandel
- 29 APPENDIX

Förord

VAR MÖTER LÄSAREN boken idag? Hos den lokala bokhandlaren, i internetbokhandeln, på antikvariaten, i strömningstjänsternas appar. Och såklart på biblioteken. Bibliotekens roll som både litteraturförmedlare och läsfrämjare går inte att underskatta.

De ser till att böcker är tillgängliga överallt i Sverige, även i de kommuner som saknar bokhandel. Deras arbete med barn och unga, språkcaféer, bokcirkclar och författarbesök öppnar dörrar till litteraturen. För att säkra en stabil och effektiv biblioteksverksamhet i hela landet måste biblioteken ges goda förutsättningar.

Biblioteken är såklart också viktiga för förlagen: varje år köper de svenska folkbiblioteken in böcker för flera hundra miljoner kronor. Men hur ser dessa inköp ut? Och hur har de förändrats över tid? I den här rapporten har vi bitt ekonomijournalisten Erik Wahlin att kartlägga de senaste tio årens biblioteksinköp.

Något som blivit tydligt för oss i arbetet med den här rapporten är att det bara finns översiktliga siffror över bibliotekens inköp. Jämför man med Bokförsäljningsstatistiken, som vi årligen publicerar tillsammans med Svenska Bokhandlareföreningen och som redovisar utvecklingen av allmänmarknaden för böcker, så är statistiken över bibliotekens inköp inte alls lika detaljerad. Det är inte möjligt att ta fram data över exempelvis genrer eller språk.

En viktig slutsats i arbetet med rapporten är att krävs en förbättrad biblioteksstatistik för att vi ska kunna följa bibliotekens utveckling – och utvärdera det viktiga arbete som görs på landets bibliotek och hur de offentliga medlen används.

Stockholm, december 2025

RICHARD HEROLD, ordförande

MIKAELA ZABRODSKY, vd

Inledning

OM RAPPORTEN OCH INNEHÅLLET

Folkbiblioteken är inte bara Sveriges största biblioteksväsen. Med det lagstadgade uppdraget att lägga särskild vikt vid att stimulera barn och ungas läsning, är folkbiblioteken också en av garanterna till att svenskarna även i framtiden är ett läsande folk.

Den här rapporten handlar om bokens ställning på folkbiblioteken. Fokus är på de ekonomiska förutsättningarna för inköp av böcker, bokbeståndets komposition och vilka format som lånas ut, liksom hur allt detta har förändrats under en tioårsperiod som börjar år 2015 och slutar år 2024.

Rapporten är beställd, producerad och utgiven av Svenska Förläggareföreningen och är uppdelad i fyra delar. Först inledning, introduktion, metod och kortfattade slutsatser. Andra delen beskriver helheten, tredje delen handlar specifikt om utvecklingen för fysiska böcker, den fjärde tittar på digitala böcker inklusive genrer och språk.

Längst bak i rapporten finns ett tabellappendix. Diagrammen i rapporten och tabellerna i appendix är numrerade så att det enkelt går att hitta rätt tabell. Källa och förklaring finns i anslutning till tabellerna.

METOD

Rapporten bygger helt och hållet på data och statistik. De viktigaste källorna är Kungliga bibliotekets årliga statistik över folkbibliotekens verksamhet, WeDoBooks statistik över den digitala utlåningen samt Svenska Förläggareföreningen och Svenska Bokhandlareföreningens årliga rapport Bokförsäljningsstatistiken, som behandlar den totala svenska bokmarknaden.

Uppgifterna från Bokförsäljningsstatistiken och Kungliga biblioteket är tidigare publicerade. I rapporten bearbetas datan och justeras bland annat för inflation och befolkningsutveckling, två faktorer som ibland glöms bort men har stor inverkan på folkbibliotekens förutsättning att fullgöra sitt uppdrag.

Regionala skillnader

Att bearbeta och kvalitets-säkra tidsserier över folkbibliotekens verksamhet i Sveriges samtliga 290 kommuner eller 21 regioner för alla tio åren som behandlas är en för komplex uppgift för den här rapporten.

Underlaget indikerar att det är stora skillnader mellan Sveriges kommuner i hur mycket resurser som läggs på böcker till folkbiblioteken. På kommun-nivå ökar dock risken för att enskilda felaktigheter i datan eller luckor i statistiken ger en skev bild av verkligheten. Problemet kvarstår delvis även när statistiken ackumuleras på regional nivå (och i viss mån även på riksnivå).

För befolkningsutvecklingen används SCB:s data över folkbokförda i Sverige i slutet på varje år. Inflationsmättet är årsmedeltal för konsumentprisindex, KPI, som produceras av SCB.

På den digitala sidan har KB:s data kompletterats med uppgifter om genrer och format för de lån som gått via den absolut största aktören WeDoBooks. När det gäller uppgifterna om kostnader, utlåning, format och genrer finns också brister i matchningen mellan dataserierna som jämförs. Uppgifter om genrer för fysiska medier saknas i dataunderlaget. Säkerligen finns andra brister som vi inte uppmärksammat. I rapporten har vi därför tagit fasta på de stora trenderna i utvecklingen snarare än att övertolka detaljer och decimalförändringar. Vi rekommenderar att även ni som läsare använder uppgifterna på samma vis.

Stort tack till Kungliga biblioteket, WeDoBooks, Adlibris, Bokus, Adda och alla andra individer och organisationer som varit behjälpliga med att tillhandahålla data och generöst lotsat oss genom underlaget. Alla fel och misstag är helt och hållet våra egna.

FOLKBIBLIOTEKEN – SÅ FUNKAR DET

»Folkbibliotek« är numera i första hand en lagstiftningsterm snarare än en neonskylt mellan ABF och Konsum i kommunens befolkningscentrum. Det flesta kallas idag något annat, exempelvis stadsbibliotek. I svensk lagstiftning användes ordet »folkbibliotek« första gången i 1902 års »Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående understöd åt folkbibliotek«, men hade då mer karaktären av en statssubventionerad välgörenhetsverksamhet än den institution vi har idag.

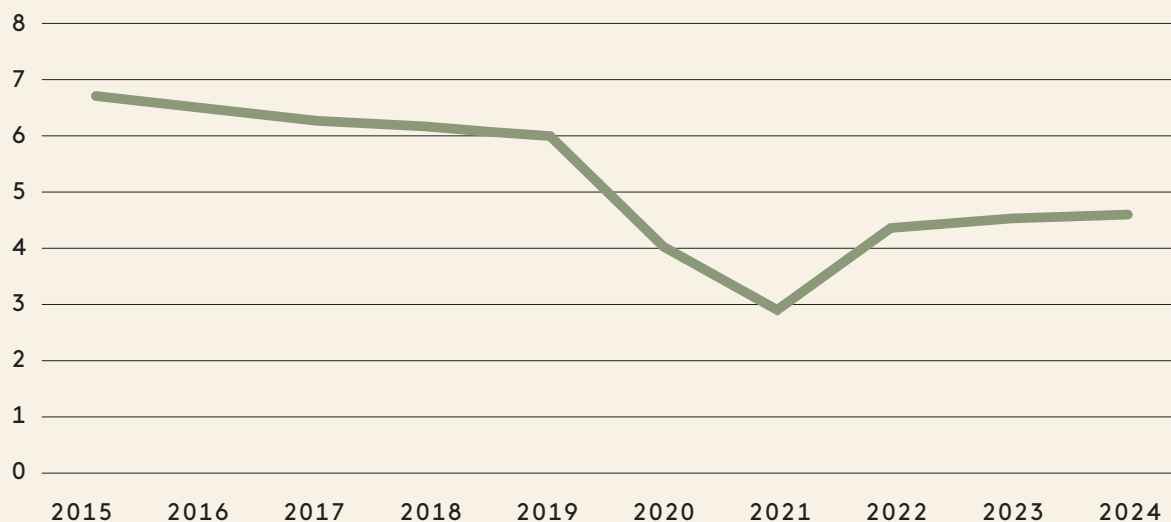
Folkbiblioteketen i modern form växte fram under 1950- och 1960-talen. I en SOU från år 1984 konstaterade utredarna att det fanns folkbibliotek i varje svensk kommun. Det var dock faktiskt först med 1996 års bibliotekslag som det blev varje svensk kommuns skyldighet att ha minst ett skattefinansierat folkbibliotek på fast adress.

Till skillnad mot andra allmänfinansierade bibliotek, som forskningsbibliotek, fängelsebibliotek, sjukhusbibliotek och dylikt, har folkbiblioteken den lagstadgade uppgiften att »vara tillgängliga för alla«. Lagen lägger särskild vikt vid att understödja »läsning och tillgång till litteratur« liksom barn och ungdomars »språkutveckling och läsning«.

Inköp av böcker till folkbiblioteken sker huvudsakligen via ramavtal som tecknas av Sveriges kommuner och regioner (SKR).

År 2024 fanns det 1 059 folkbibliotek i Sverige. Dessa hade 49 miljoner besök under året. Det betyder i snitt 4,6 besök per invånare, en nedgång på drygt 30 procent på tio år. Under samma period har antalet folkbibliotek minskat med 8 procent.

1. ANTAL FOLKBIBLIOTEKS BESÖK PER INVÅNARE

Några viktiga begrepp

Bestånd. Antalet tryckta böcker och andra fysiska medier på ett eller flera bibliotek, inklusive flera kopior av samma titel. Det finns även digitala bestånd, men i regel är då »titlar« ett bättre begrepp.

E-medier. E-böcker, digitala ljudböcker, e-tidskrifter, tidningar, databaser med mera, som på biblioteken kan lånas och sedan konsumeras via exempelvis appar som Biblio.

Fysiska medier. Böcker, tidskrifter, skivor, kartor, spel med mera som kan lånas och läsas eller konsumeras i fysisk form, till skillnad från digitala medier.

Kostnad/omsättning. I rapporten är omsättning förlagens intäkter för styckförsäljning och strömning av böcker och andra medier, kostnad är bibliotekens utgifter för inköp och utlåning av böcker och andra medier.

Titlar. Antalet unika titlar tillgängliga för låntagaren.

Volym. Mätt i antal. Exempelvis antalet förvärvade exemplar eller antalet lån.

RESULTAT I KORTHET

- År 2015 stod folkbibliotekens medieinköp för 0,70 promille av kommunernas totala verksamhetskostnad. År 2024 hade andelen sjunkit till 0,52 promille.
- Antalet digitala lån har mer än fördubblats på tio år. Fysiska böcker står trots det för 90 procent av folkbibliotekens totala utlåning.
- Folkbibliotekens kostnad för tryckta böcker och annan fysisk media har minskat med 11 procent per invånare sedan 2015, mer med inflation inräknat.
- År 2015 motsvarade folkbibliotekens kostnad för digitala medier 16 procent av den totala svenska marknaden för digitala böcker. År 2024 hade andelen sjunkit till 5 procent på en marknad som åttafaldigats.
- Folkbibliotekens samlade utbud av nedladdningsbara digitala medietitlar har nästan sexfaldigats mellan år 2015 och år 2024.
- Beståndet av fysiska böcker och medier har under samma period minskat med 19 procent.

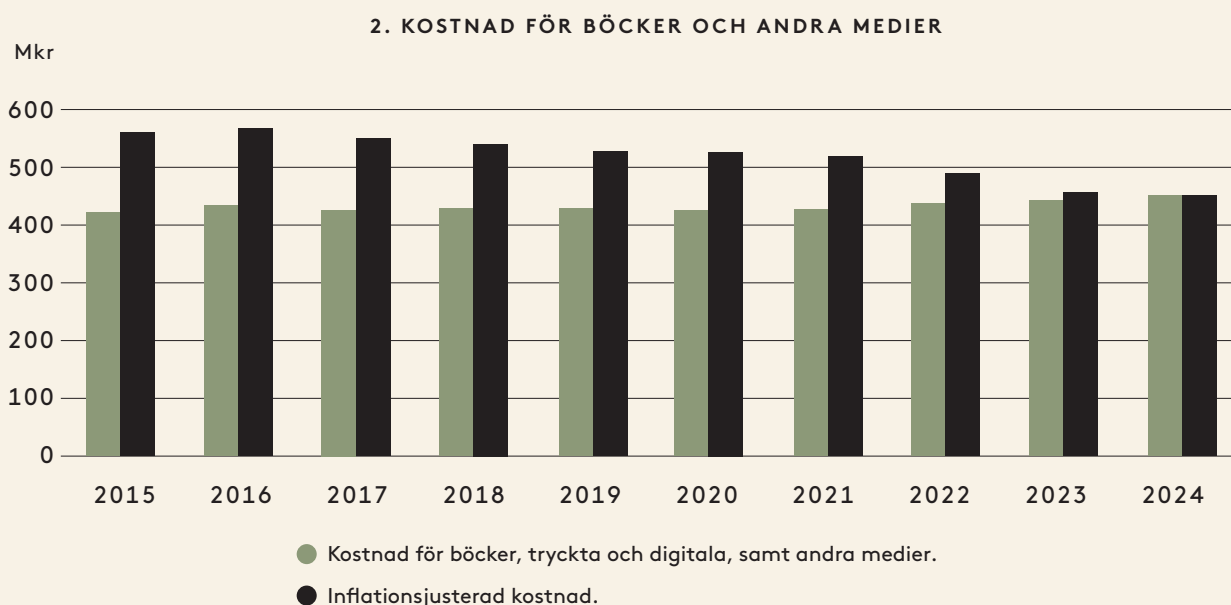
TOTALEN

Mindre resurser och lägre marknadsandel

EN KRYMPANDE TÅRTBIT

Under år 2024 var Sveriges folkbiblioteks totala mediakostnad 451 miljoner kronor, enligt Kungliga bibliotekets årsstatistik. Summan inkluderar inte bara böcker utan också tidskrifter, tidningar, dataspel, musik, databaser och så vidare. Vi vet alltså inte hur stor del som gick till specifikt böcker, men det är oavsett den absolut största utgiften.

År 2015 var folkbibliotekens mediekostnad 421 miljoner kronor. I löpande priser har inköpen ökat med 31 miljoner kronor eller 7 procent. Justeras summan för inflation och folkmängd blir bilden annorlunda.

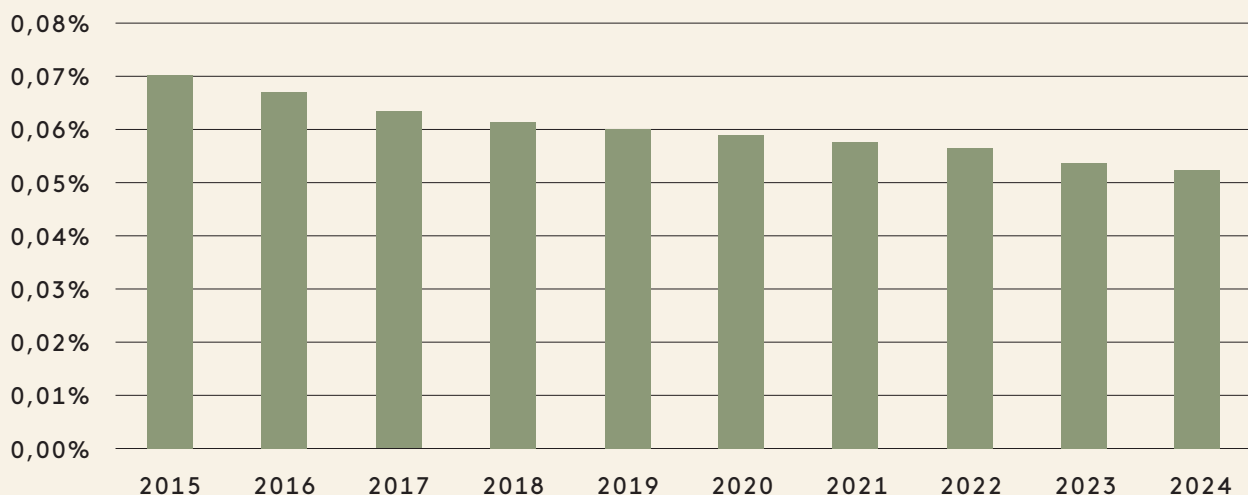

Inflation är påtaglig förändring av verklig köpkraft. Under tioårsperioden 2015-2024 har konsumentprisindex, KPI, ökat med 32 procent. En vara eller tjänst som kostade 1 000 kronor år 2015 kostade i snitt 1 320 kronor år 2024.

Omräknat till 2024 års priser motsvarade folkbibliotekens medie-kostnad 558 miljoner kronor år 2015. Justerat för inflation har därmed medieinköpen minskat med 19 procent.

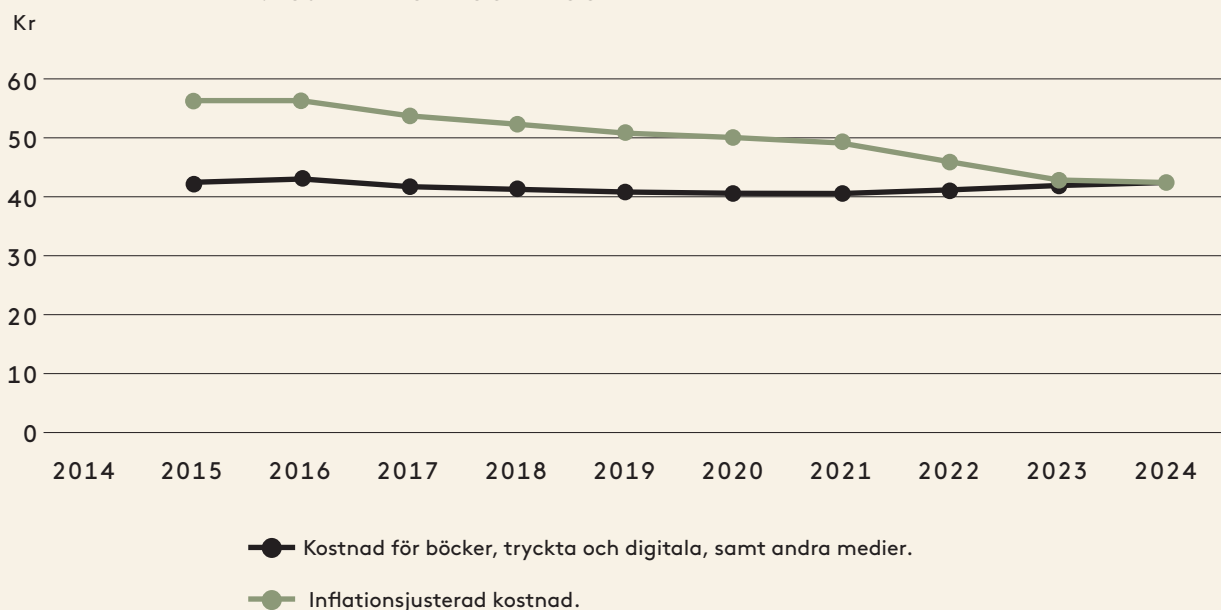
Den andel av kommunernas totala verksamhetskostnad som gått till folkbibliotekens medieinköp har minskat varje år under rapportperioden. Under 2015 stod folkbibliotekens medieinköp för 0,70 promille av kommunernas totala verksamhetskostnad. År 2024 var andelen 0,52 promille. Tårtbiten har krympt med 26 procent.

3. FOLKBIBLIOTEKENS MEDIEINKÖP SOM ANDEL AV KOMMUNERNAS VERKSAMHETSKOSTNAD

År 2015 hade Sverige en befolkning på 9,9 miljoner. År 2024 var vi 10,6 miljoner folkbokförda invånare, en ökning med 7 procent. Per invånare hade folkbiblioteken en mediekostnad på 43 kronor år 2024. Justerat för inflation (KPI) ger det en minskning med 14 kronor per invånare, motsvarande en minskning på 25 procent.

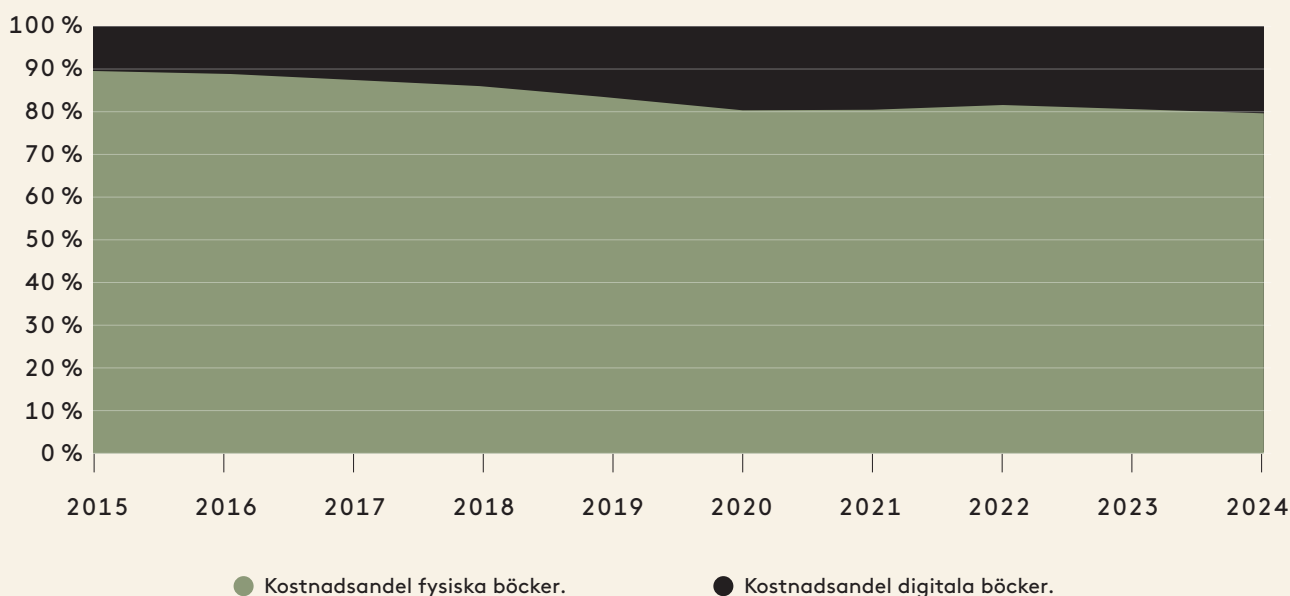
4. KOSTNAD FÖR BÖCKER OCH ANDRA MEDIER PER INVÅNARE

DIGITAL TILLVÄXT

Under 2015, rapportperiodens första år, stod e-medier för 10 procent av kostnaden för folkbibliotekens totala medieinköp. Samma år bestod 4 procent av lånen av nedladdningar av digitala böcker. År 2024 stod e-medier för 20 procent av kostnaden och 10 procent av lånevolymen.

5. KOSTNADSFÖRDELNING MELLAN DIGITALA OCH FYSISKA BÖCKER

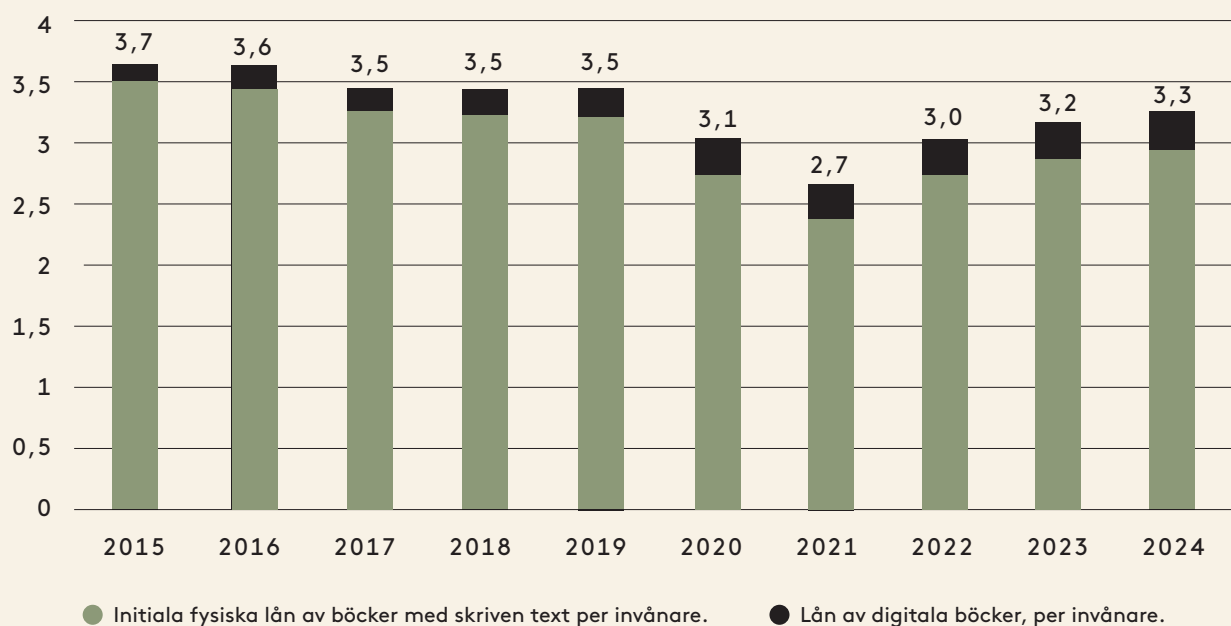
Det saknas uppgifter på exakt hur stor del av posten »e-medier« som består av e-böcker och digitala ljudböcker, men datan som helhet indikerar att det är en betydande majoritet.

Det totala antalet initiala lån av fysiska böcker med skriven text har under perioden minskat från 34,6 miljoner år 2015 till 31,3 miljoner år 2024, minus 10 procent. Samtidigt har beståndet av fysiska böcker minskat med 20 procent. Läntagarnas intresse för fysiska böcker har alltså svalnat något, men inte i samma takt som bokryggarna försvunnit.

Antalet digitala lån har mer än fördubblats under perioden, men då från en låg nivå. Den största procentuella ökningen inträffade under det första pandemiåret 2020, då antalet digitala lån ökade med 32 procent jämfört med år 2019. Antalet lån föll sedan och det var först ifjol som de digitala lånen passerade rekordåret 2020. Antalet fysiska lån bottnade år 2021 och har sedan dess ökat varje år och låg i fjol på den högsta nivån sedan år 2019.

Varje invånare lånade i snitt 3,3 böcker år 2024, en minskning med 11 procent jämfört med 2015. År 2015 stod digitala böcker för 4 procent av folkbibliotekens totala utlåning av böcker. Efter tio år hade andelen digitala lån ökat till 10 procent. Det är visserligen en uppgång men fortfarande stod alltså fysiska böcker för 90 procent av folkbibliotekens utlåningsvolym.

6. TOTALT ANTAL LÅN PER INVÅNARE

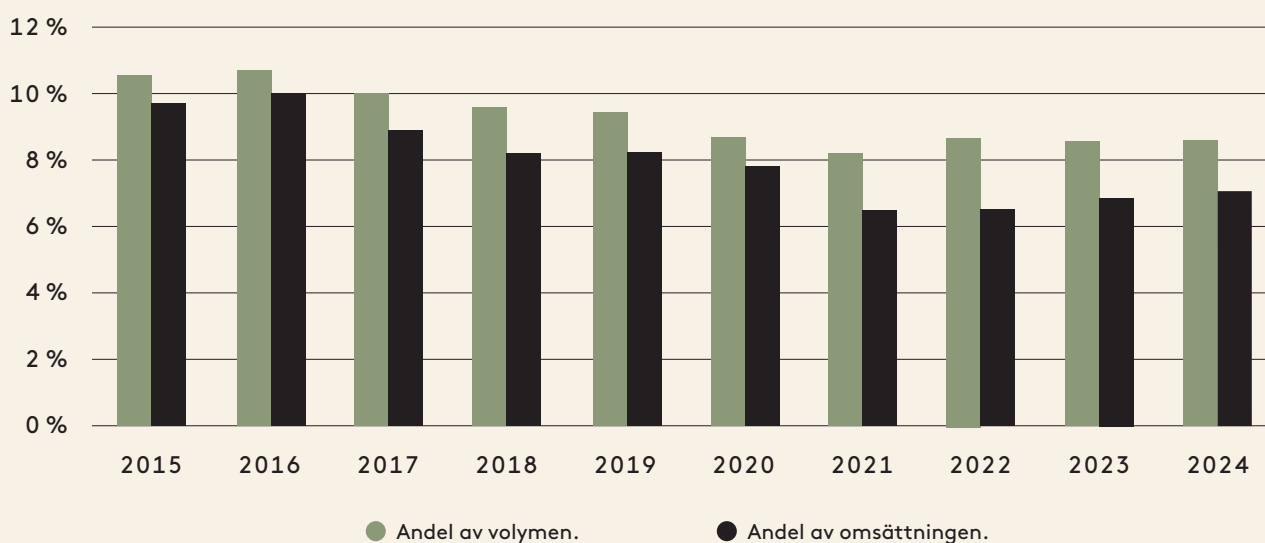
MINSKAD MARKNADSANDEL

Folkbiblioteken är en viktig inkomstkälla för svenska förlag och indirekt därmed även för författarna, som utöver den statliga biblioteksersättningen får royalty på försäljningen.

För att få ett begrepp om folkbibliotekens marknadsandel har vi här jämfört folkbibliotekens nyförvärv av fysiska böcker och nedladdningar av digitala böcker med Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningens Bokförsäljningsstatistik, med vissa korrigeringar. De två dataserierna är inte helt matchande, så återigen, övertolka inte små förändringar, utan se till de stora dragen. Tendensen pekar oavsett tydligt nedåt.

Under den tioåriga rapportperioden har folkbibliotekens andel av den svenska bokmarknaden minskat tydligt och stadigt. Av volymen minskade andelen från strax under 10 procent till lite drygt 7 procent. Folkbibliotekens andel av omsättningen på den svenska bokmarknaden minskade från knappt 11 procent till knappt 9 procent.

7. FOLKBIBLIOTEKENS ANDEL AV HELA SVENSKA BOKMARKNADEN

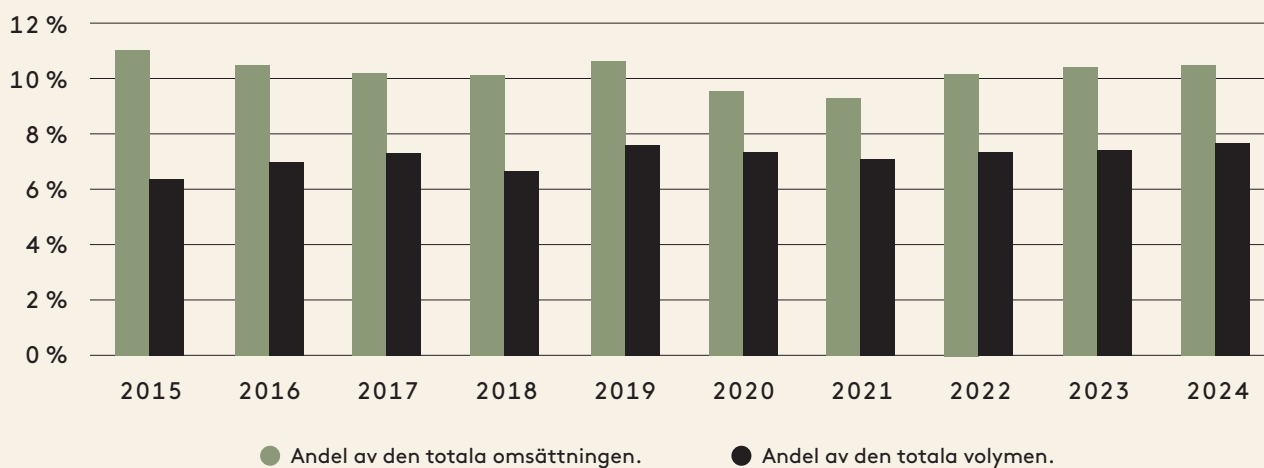
TRYCKTA BÖCKER

Fysiskt dominerar fortfarande

BIBEHÅLLEN MARKNADSANDEL

Sett till omsättning är folkbibliotekens marknadsandel inom tryckta böcker stabil. År 2015 motsvarade folkbibliotekens kostnad för fysiska medier 11,0 procent av omsättningen för tryckta böcker på den svenska marknaden. År 2024 var andelen 10,5 procent. I volym har andelen ökat från 6,4 procent till 7,7 procent under samma period.

8. FOLKBIBLIOTEKENS ANDEL AV MARKNADEN FÖR TRYCKTA BÖCKER

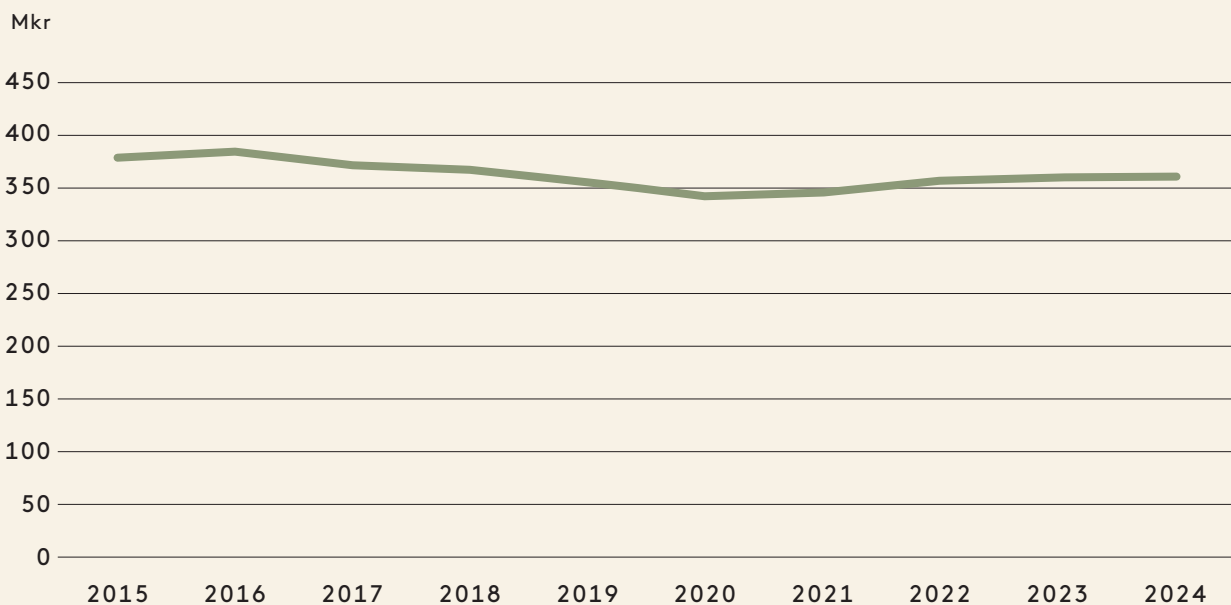
En bibehållen andel av omsättningen betyder i det här fallet att mindre resurser läggs på tryckta böcker, då marknaden krympt. Totalmarknaden för tryckta böcker i Sverige tappade 24 procent i både volym och inflationsjusterad omsättning från år 2015 till år 2024.

MINSKANDE RESURSER

I statistiken från Kungliga biblioteket är kostnaden för tryckta böcker inte separat specificerad, utan är en del av posten »kostnad fysiska medier«, vilket inkluderar inköp av även andra medieformat som går att ställa på en hylla: allt från ljudböcker på cd till kartsamlingar. Även om vi inte vet exakt hur stor andelen böcker är och hur den varierar över tid gör vi i rapporten antagandet att kostnaden för fysiska medier huvudsakligen består av inköp av tryckta böcker med skriven text. Kostnadsutvecklingen för »fysiska medier« ger då en bild av förändringen av folkbibliotekens resurser till tryckta böcker.

I löpande priser hade folkbiblioteken år 2015 en kostnad på 378 miljoner kronor för fysiska medier. År 2024 var summan 361 miljoner kronor, en minskning med 5 procent. Justerat för inflation (KPI) har kostnadsposten minskat med 28 procent. Räknat per invånare är minskningen därmed ännu större, minus 33 procent.

9. KOSTNAD FÖR TRYCKTA BÖCKER OCH ANDRA FYSISKA MEDIER

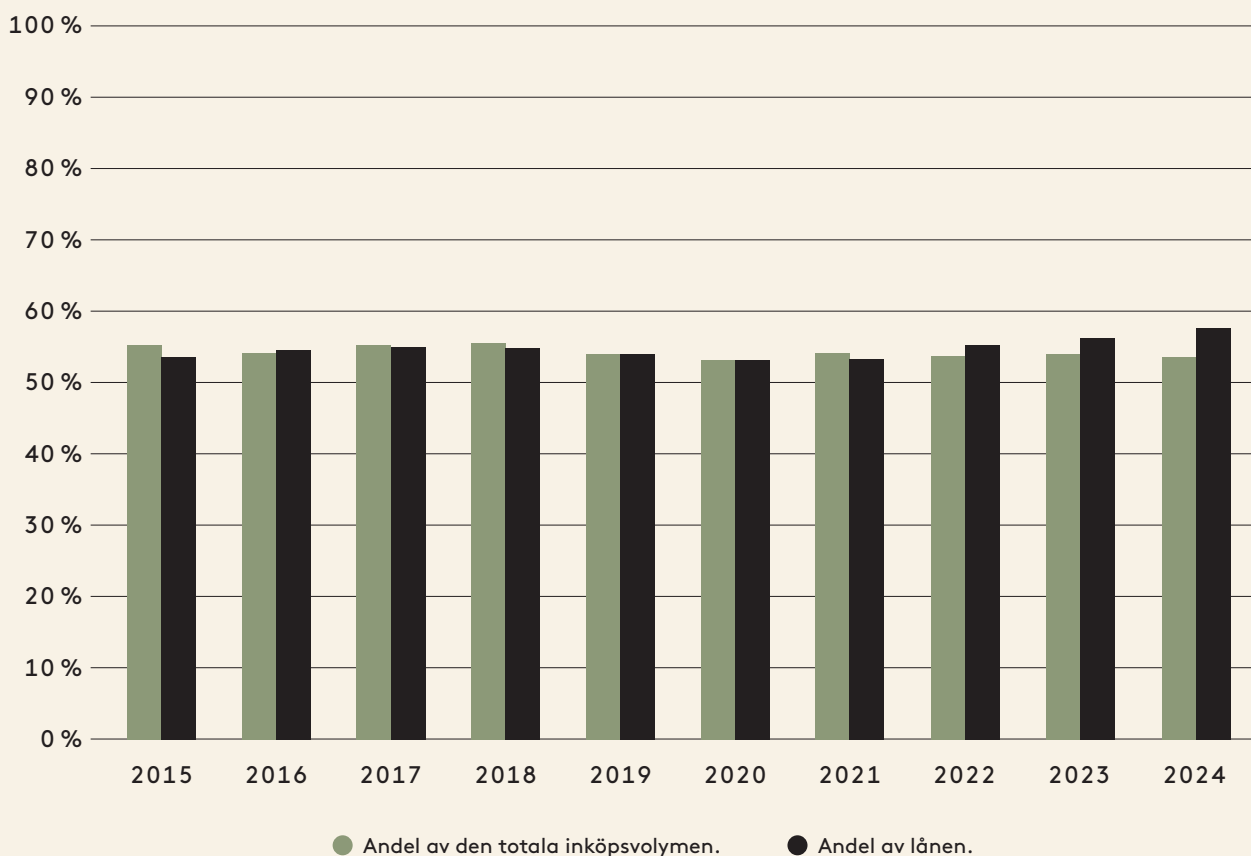

Räknat i fasta priser skedde den största procentuella minskningen år 2023, då kostnaden för fysiska medier minskade med 7,5 procent per capita. Detta var mitt under inflationschocken i samband med Ukrainakrigets utbrott, vilket tyder på att Sveriges kommuner har släpat efter med att indexera upp budgetarna för folkbibliotekens medieinköp.

BARN & UNGDOM FORTSATT VIKTIG

Barn- och ungdomslitteraturen står för en majoritet av folkbibliotekens utlåning av tryckta böcker, en andel som ligger på ungefär samma nivå som år 2015.

10. BARN- OCH UNGDOMSLITTERATUR: INKÖP OCH LÅN SOM ANDEL AV TOTALEN

Antalet lån per barn och ungdom, räknat som invånare som är 17 år eller yngre, har minskat något sedan år 2015, minus 4 procent, men med en stabil uppåtgående trend sedan botten under pandemiåret 2021.

Lite mer än hälften av alla tryckta böcker folkbiblioteken köper in är riktade mot barn och ungdom. Andelen har legat på 54–55 procent under hela rapportperioden, dock på fallande totalvolym. Det betyder att antalet tryckta barn- och ungdomsböcker som förvärvades år 2024 var 9 procent färre jämfört med år 2015.

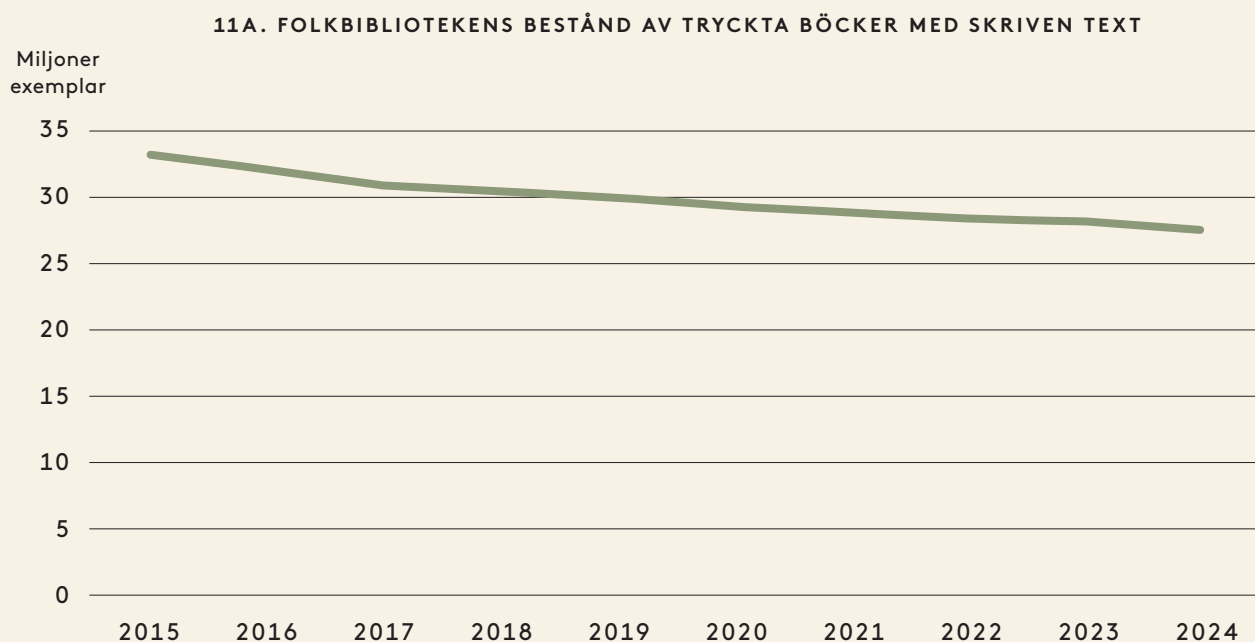
Värt att notera är att folkbibliotekens möjligheter till förvärv av barn- och ungdomsböcker inte direkt påverkas av det statliga bidraget till kommunerna för inköp av tryckt skön- och facklitteratur åt för- och grundskoleelever, som infördes år 2024. Bidraget gick enbart till skolor och förskolor, som fick dela på 176 miljoner kronor för att köpa tryckta barn- och ungdomsböcker.

KRYMPANDE BESTÅND

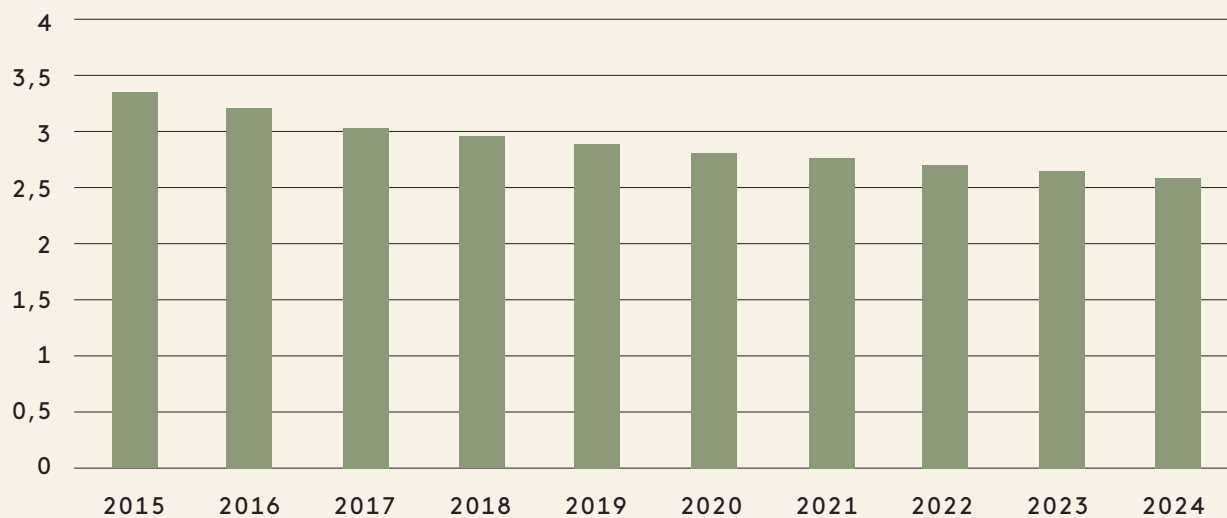
År 2015 hade folkbiblioteken ett bestånd på 33,1 miljoner tryckta böcker med skriven text. Under varje år som sedan följer minskade beståndet. Som mest krympte det år 2016 och år 2017, både procentuellt och i antal mätt.

I fjol omfattade folkbibliotekens bestånd 27,5 miljoner tryckta böcker, vilket betyder antalet ryggar minskat med 17 procent på tio år.

Räknat per invånare är den procentuella minskningen ännu större. Under år 2024 köpte folkbiblioteken in 166 tryckta böcker med skriven text per tusen invånare. Jämfört med 2015 var det 29 färre exemplar, motsvarande en minskning med 16 procent.

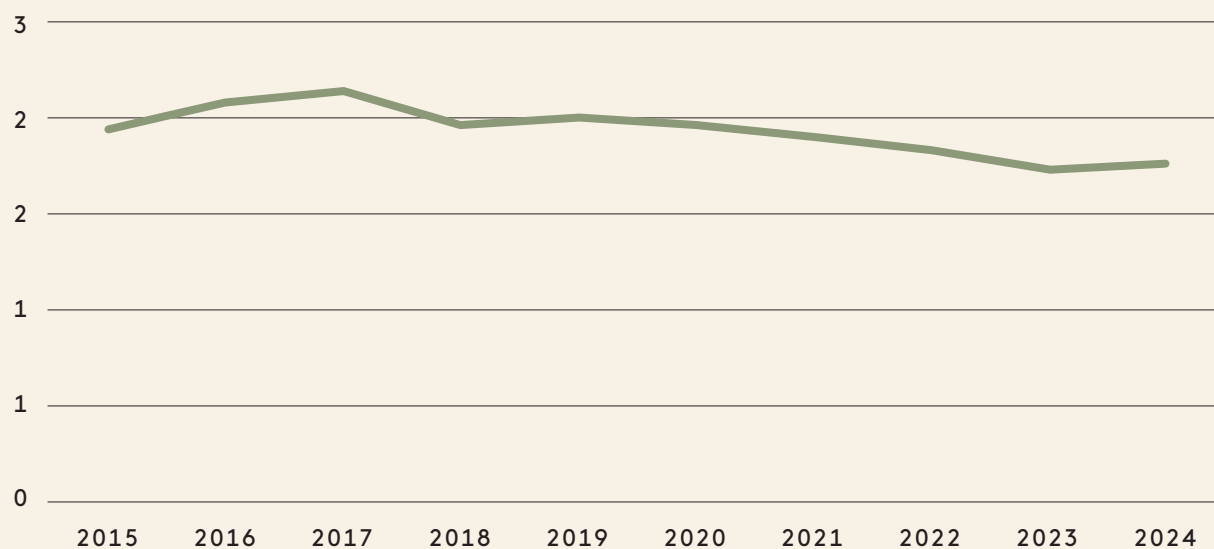
11B. ANTAL TRYCKTA BÖCKER I BESTÅNDET PER INVÅNARE

En förklaring är att färre nya böcker köps in för att ersätta gamla och slitna. Under 2024 gjorde folkbiblioteken 1,76 miljoner nyförvärv av tryckta böcker med skriven text, vilket var 9 procent färre än under år 2015.

12. NYFÖRVÄRV AV TRYCKTA BÖCKER

Miljoner exemplar

FÄRRE LÅN PER SVENSK

År 2015 gjordes totalt 34,6 miljoner initiala lån av fysiska böcker med skriven text på folkbiblioteken. År 2024 hade den totala lånevolymen av tryckta böcker minskat till 31,3 miljoner, minus 10 procent jämfört med 2015.

För tio år sedan lånade en svensk invånare i snitt 3,5 tryckta böcker med skriven text. År 2024 hade lånen av tryckta böcker per capita minskat till 3,0 lån, minus 16 procent.

Omlånen har ökat under rapportperioden, delvis sannolikt på grund av att fler använder digitala tjänster för att låna om en bok utan att behöva besöka biblioteket fysiskt. Räknas omlånen in har det totala antalet lån minskat med 5 procent sedan år 2015.

DIGITALA BÖCKER

Dubblad utlåning – minskad marknadsandel

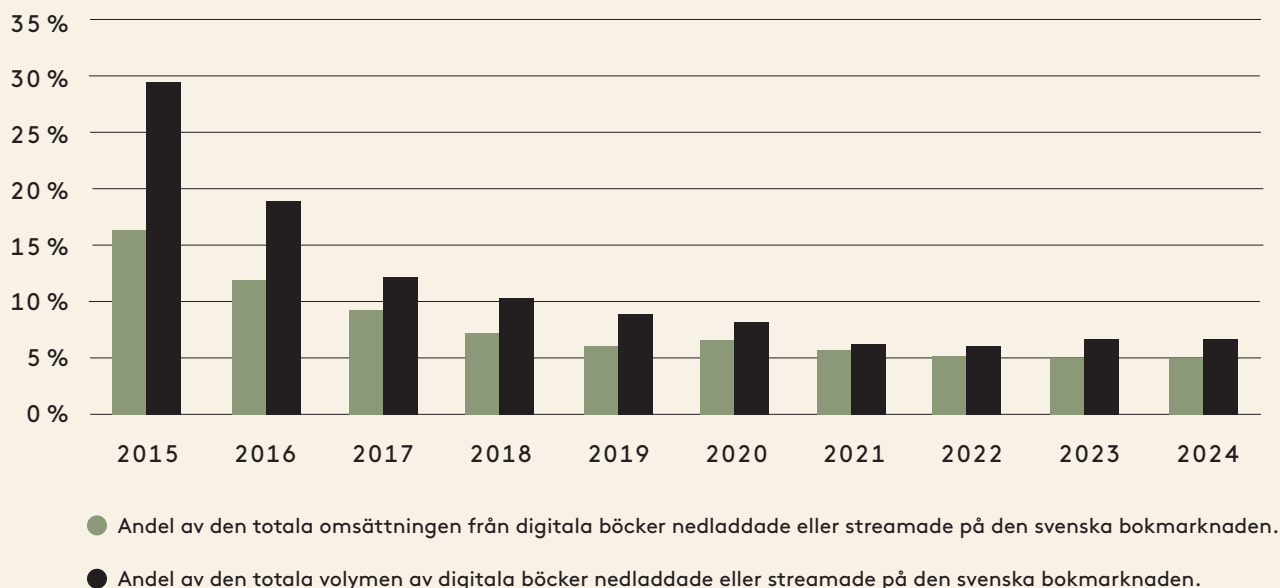
KRYMPANDE MARKNADSANDEL

För tio år sedan var folkbiblioteken ledande i Sverige på att tillhandahålla digitala böcker till läsarna, vilket inte längre går att hävda. Under rapportperioden har kommersiella ljudboksfokuserade streamingabonnemangstjänster gått från nischaktörer till den svenska bokmarknadens näst största försäljningskanal alla kategorier och den i särklass största digitala kanalen.

Streamingtjänsternas framgång är också den viktigaste förklaringen till att totalmarknaden för digitala böcker har växt så mycket snabbare än folkbibliotekens digitala utlåning.

År 2015 motsvarade folkbibliotekens kostnad för e-medier (e-böcker, ljudböcker med mera) 16 procent av omsättningen för digitala böcker på den svenska marknaden. År 2024 hade andelen krympt till 5 procent av omsättningen på totalmarknaden. I volym mätt är tappet av marknadsandel ännu större, från en andel på 29 procent år 2015 till 7 procent år 2024.

13. FOLKBIBLIOTEKENS ANDEL AV MARKNADEN FÖR DIGITALA BÖCKER

KOSTNADERNA ÖKAR I TAKT MED LÅNEN

Precis som när det gäller tryckta böcker saknar Kungliga bibliotekets statistik en specifik kostnadspost för digitala böcker. E-böcker och ljudböcker är i det här fallet en del av »Kostnad e-medier«, vilket inkluderar digitala och nedladdningsbara e-böcker och ljudböcker, men även annat, som interaktiva kurser, webbtidningar och e-tidskrifter.

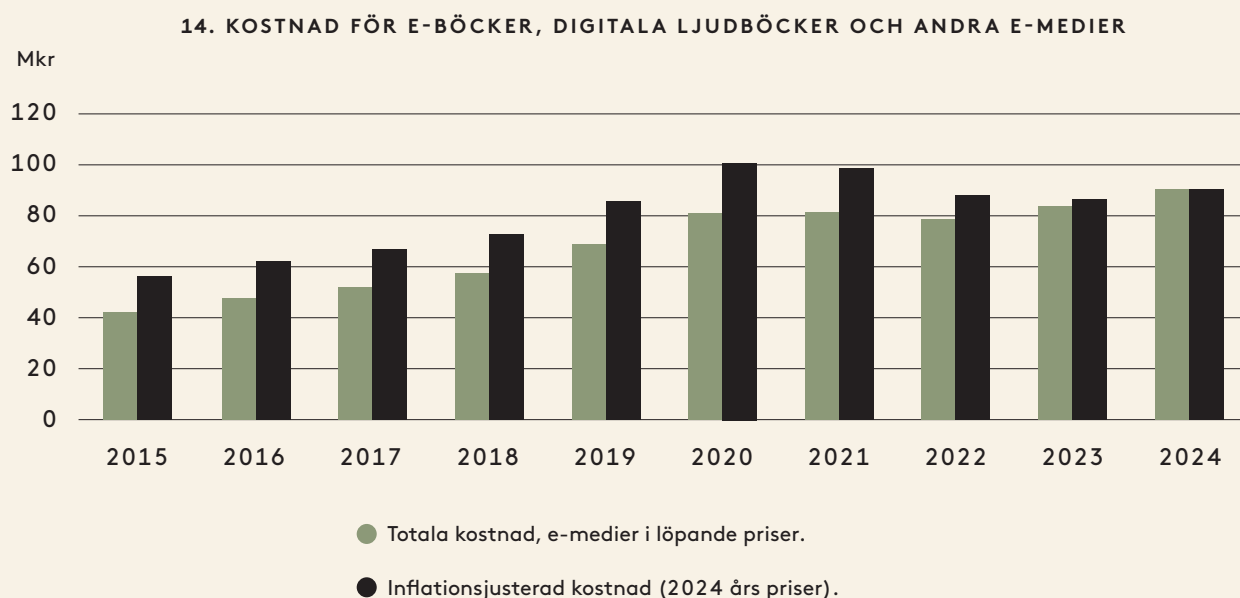
Precis som för tryckta böcker gör vi antagandet att kostnadsposten huvudsakligen består av digitala lån av böcker, i det här fallet e-böcker och ljudböcker. Därmed är antagandet att kostnadsutvecklingen för »e-medier« speglar utvecklingen för folkbibliotekens resurser för digitala lån av böcker.

Till skillnad mot tryckta böcker är kommunernas kostnad för digitala böcker i princip linjär med antalet lån. För varje lån debiteras biblioteken en förutbestämd summa, samtidigt som den fasta kostnaden är noll. För tryckta böcker är logiken omvänd. En tryckt bok behöver köpas in för att kunna lånas ut. Om boken sedan mest samlar damm på hyllan eller ständigt är utlånad gör ingen skillnad, den fasta kostnaden

är förutbestämd. Den rörliga kostnaden per lån blir då fraktionen av inköpssumman genom exemplarets totala antal lån tills den dag boken faller isär, slängs eller förloras.

År 2015 hade folkbiblioteken en kostnad på 43 miljoner kronor för e-medier, räknat i löpande priser. I fjol, år 2024, var summan 90 miljoner kronor, en ökning med 112 procent. Justerat för inflation (KPI) var ökningen 60 procent.

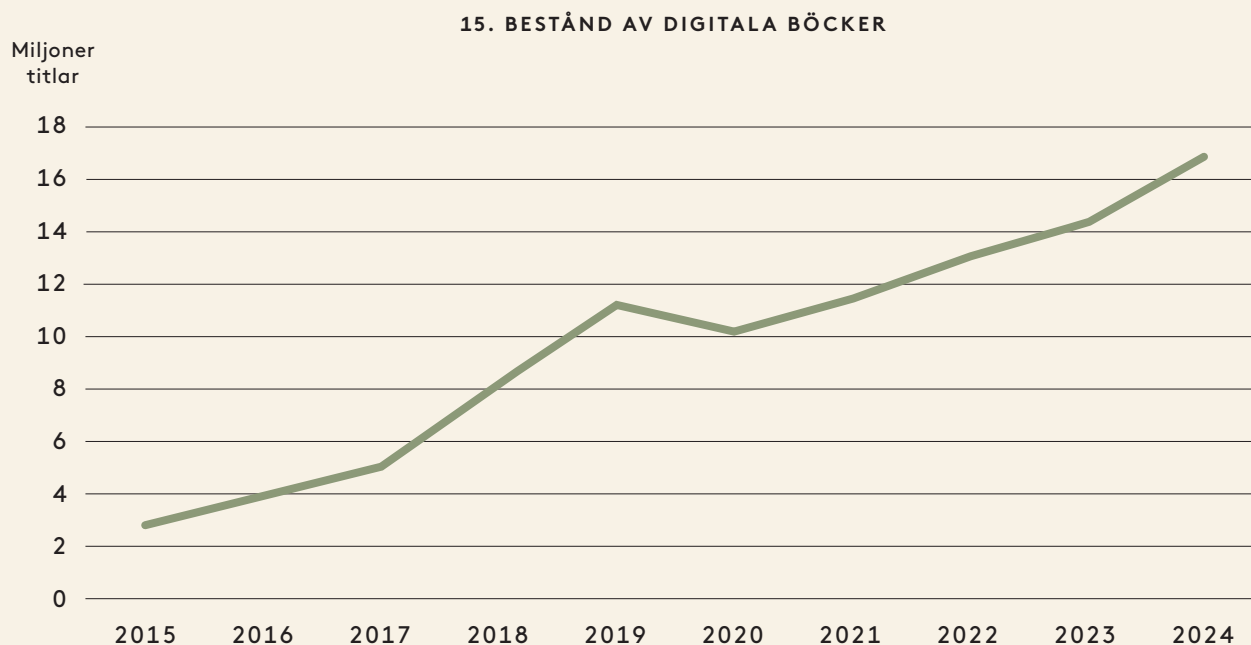
Räknat per invånare i Sverige har folkbibliotekens inflationsjusterade kostnad för e-media ökat med 49 procent sedan 2015.

FLER TILLGÄNGLIGA TITLAR

Det fysiska beståndet räknar antalet ryggar, oavsett om det är flera exemplar av samma bok. Det digitala beståndet består av unika ISBN. Dessa är alltså inte jämförbara.

Under rapportperioden har antalet e-titlar i folkbibliotekens samlade digitala bestånd ökat med 491 procent: från 2,9 miljoner år 2015 till 16,9 miljoner år 2024. Utvecklingen för folkbibliotekens digitala bestånd följer den för bokmarknaden i stort, med ett ökat utbud av e-titlar.

Siffran anger det ackumulerade beståndet för folkbiblioteken i Sveriges samtliga kommuner. I snitt hade varje enskild kommuns folkbibliotek ett utbud på 58 000 lånbara e-titlar under år 2024. Storleken på det digitala utbudet skiljer sig dock åt mellan biblioteken.

Folkbiblioteken kan välja vilket digitalt utbud de vill tillhandahålla till sina låntagare. Exempelvis kan biblioteken begränsa tillgången till titlar där kostnaden per lån är högre än en viss summa, eller för nytgivna böcker som generellt har ett extra pålägg.

Vice versa kan förlagen avvakta med att tillgängliggöra nya titlar för biblioteken, men finns en bok digitaliserad för kommersiella kunder, då blir den vanligtvis även tillgänglig för biblioteken förr eller senare.

Licensiering och distribution hanteras av kommersiella företag, där WeDoBooks är den absolut största aktören gentemot folkbiblioteken.

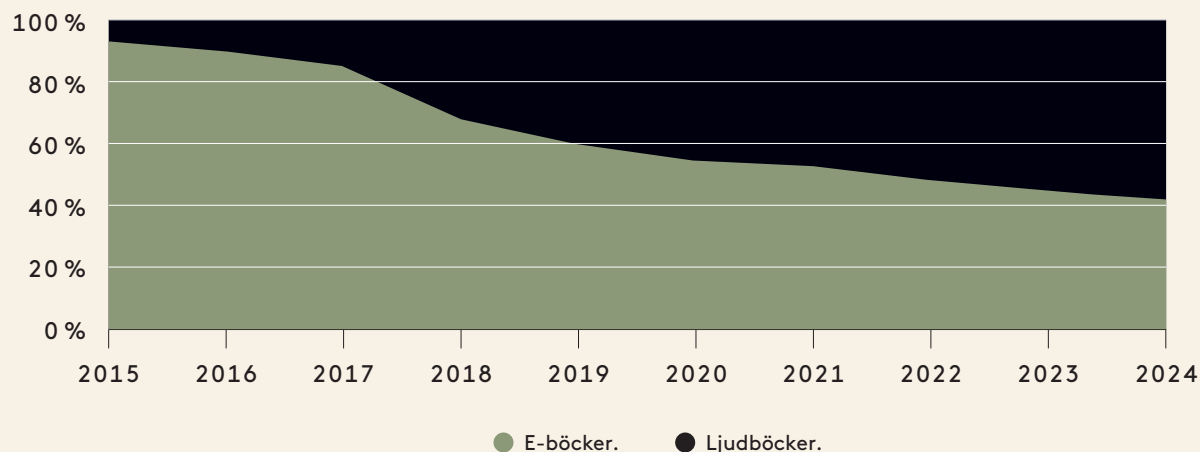
Sedan år 2015 har andelen e-titlar i beståndet som är på annat språk än svenska ökat från 17 procent till 28 procent. Andelen ljudböcker i beståndet har ökat från 11 procent till 26 procent. Fortfarande är ändå ljudboken rejält underrepresenterad i folkbibliotekens bestånd i förhållande till hur de lånen utvecklats.

LJUDBÖCKER I MAJORITET

Antalet digitala lån steg under perioden från 1,5 miljoner nedladdningar år 2015 till 3,3 miljoner nedladdningar år 2024.

Den digitala utlåningen av ljudböcker har tjugofaldigats på tio år. I början av rapportperioden var e-boken det helt dominerande formatet där ljudböcker år 2015 stod för endast 7 procent av de digitala lånen. Andel har sedan ökat varje år. Under år 2024 stod ljudböcker för 56 procent av folkbibliotekens digitala lån.

16. KOSTNADSFÖRDELNING MELLAN E-BÖCKER OCH LJUDBÖCKER

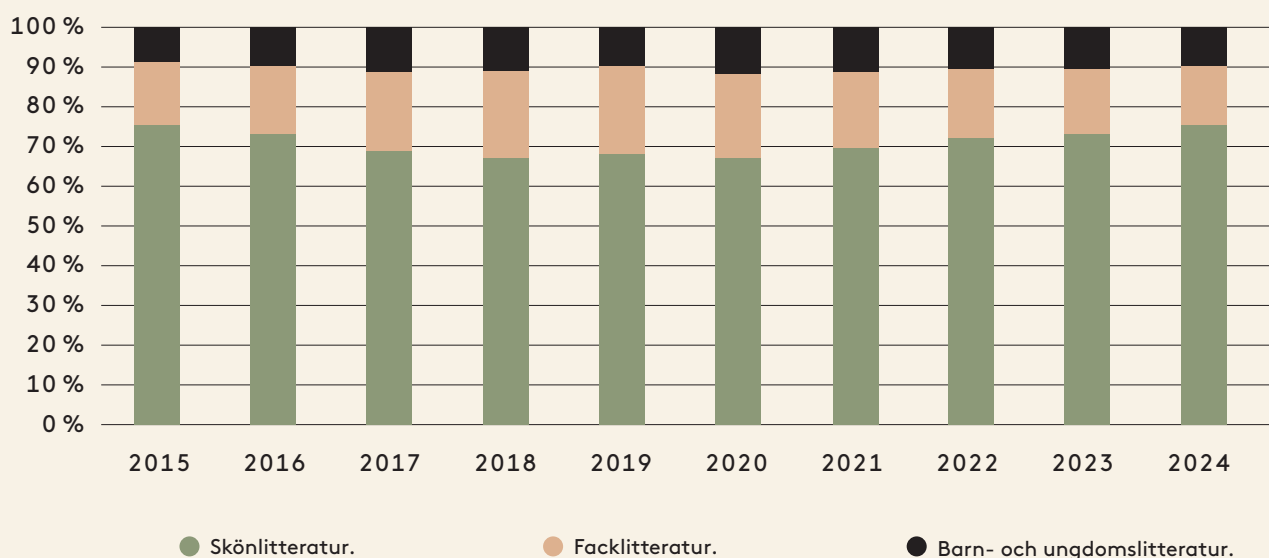

BARN & UNGDOM ÖKAR

När det gäller digitala böcker förändras kostnadsfördelningen mellan de tre huvudgenrerna bara marginellt under åren 2015 till 2024. Skönlitteratur stod för 75 procent av kostnaden i början av perioden och lika mycket i slutet. Facklitteratur minskade kostnadsandelen med 1 procentenhet till 15 procent och barn- och ungdomslitteraturen ökade med 1 procentenhet till 10 procent.

Räknat i antalet lån ökade barn- och ungdomsböcker från 10 procent till 14 procents andel, vilket är den tydligaste förändringen under perioden. Fortfarande är ändå andelen barn- och ungdomslitteratur

17. KOSTNADSFÖRDELNING MELLAN GENRER, DIGITALA BÖCKER

lägre än på den totala svenska marknaden för digitala böcker, där volymandelen var 17 procent år 2024.

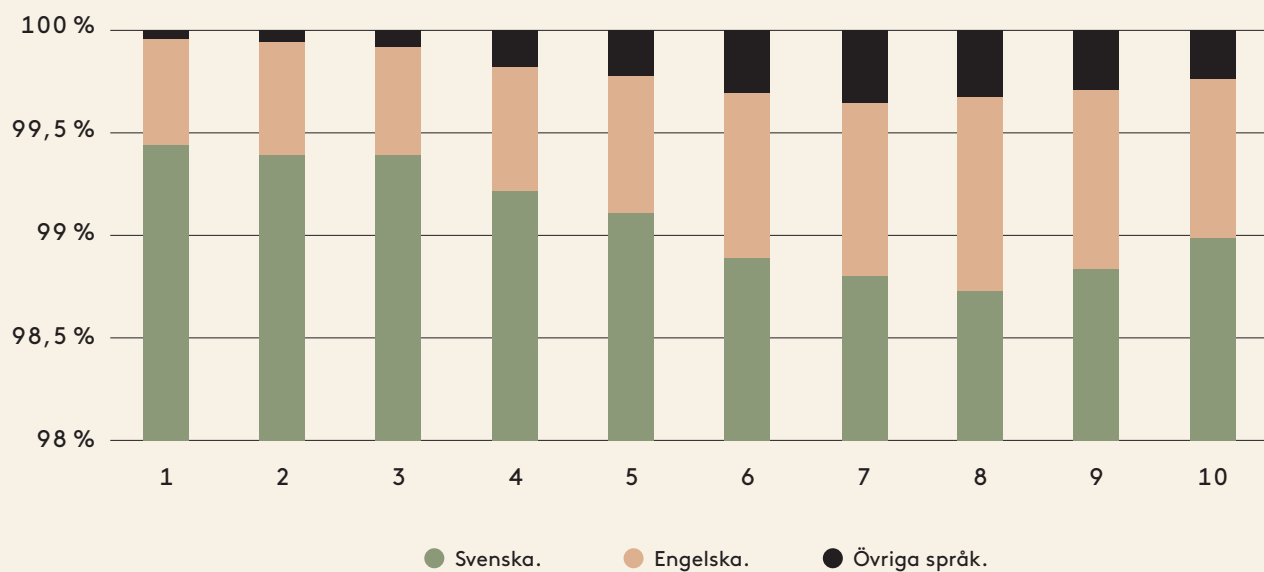
Barn- och ungdomslitteraturens ökande volymandel av de digitala lånen på folkbiblioteken hämtas från både fack- och skönlitteraturen, som bägge tappar ett par procentenheter av lånevolymen. Varför ökningen av volymandel inte speglas i motsvarande ökning av kostnadsandel är inget vi har svar på här.

Tappet för facklitteraturen är inte lika stort i folkbibliotekens digitala utlåning som för marknaden som helhet, varken i kostnad eller volym.

Svenska språket är helt dominerande under hela perioden, både mätt digital i lånevolym och kostnad. Alla andra språk tillsammans pendlar mellan en andel på en halv procent och en och en halv procent

av kostnad och lånevolymer. Av alla språk utöver svenska är engelska absolut störst. Dock har engelskans andelen minskat under tioårsperioden. Det ger att den digitala utlåningen på andra språk än svenska och engelska har flerfaldigats, men från mycket små volymer.

18. KOSTNADSFÖRDELNING MELLAN SPRÅK, DIGITALA BÖCKER

APPENDIX

1. ANTAL FOLKBIBLIOTEK OCH ANTAL FYSISKA BESÖK PER INVÅNARE I SVERIGE

År.	Antal folkbibliotek.*	Antal besök per invånare.
2015	1 145	6,7
2016	1 132	6,5
2017	1 120	6,3
2018	1 109	6,2
2019	1 091	6,0
2020	1 080	4,0
2021	1 080	2,9
2022	1 072	4,3
2023	1 070	4,5
2024	1 059	4,6
Förändring 2015–2024.	-8 %	-31 %

Källa: KB, SvF.

* Folkbibliotek på unika adresser, inkl. integrerade folk- och skolbibliotek.

2. KOSTNAD FÖR BÖCKER OCH ANDRA MEDIER (MKR)

År.	Kostnad för böcker, tryckta och digitala, samt andra medier.*	Inflationsjusterad kostnad.
2015	421	558
2016	432	567
2017	424	547
2018	425	538
2019	425	528
2020	424	524
2021	427	517
2022	437	487
2023	443	456
2024	451	451
Förändring 2015-2024.	7 %	-19 %

Källa: KB, SvF.

* Fysiska medier och e-medier.

3. FOLKBIBLIOTEKENS BOKKOSTNAD SOM ANDEL AV KOMMUNERNAS TOTALA UTGIFTER

	Andel.*	Andel, indexerad.
2015	0,070 %	100
2016	0,067 %	95
2017	0,063 %	90
2018	0,061 %	87
2019	0,060 %	85
2020	0,059 %	84
2021	0,057 %	82
2022	0,056 %	80
2023	0,054 %	76
2024	0,052 %	74

Källa: KB, SCB och SvF.

* Folkbibliotekens kostnad för e-medier samt fysiska medier genom Sveriges kommuners totala verksamhetskostnad.

4. KOSTNAD FÖR BÖCKER OCH ANDRA MEDIER, PER INVÅNARE

	Kostnad för böcker, tryckta och digitala, samt andra medier. Kronor per invånare.	Inflationsjusterad kostnad. Kronor per invånare.
2015	42,72 kr	56,60 kr
2016	43,27 kr	56,76 kr
2017	41,92 kr	54,03 kr
2018	41,57 kr	52,55 kr
2019	41,15 kr	51,10 kr
2020	40,87 kr	50,50 kr
2021	40,86 kr	49,42 kr
2022	41,50 kr	46,32 kr
2023	42,01 kr	43,20 kr
2024	42,63 kr	42,63 kr
Förändring 2015–2024.	0 %	-25 %

Källa: KB, SvF.

5. KOSTNADSFÖRDELNING MELLAN DIGITALA OCH FYSISKA BÖCKER

	Kostnadandel fysiska böcker.*	Kostnadsandel digitala böcker.**
2015	90 %	10 %
2016	89 %	11 %
2017	88 %	12 %
2018	86 %	14 %
2019	84 %	16 %
2020	81 %	19 %
2021	81 %	19 %
2022	82 %	18 %
2023	81 %	19 %
2024	80 %	20 %

Källa: KB, SvF.

* Folkbibliotekens kostnad för fysiska medier (vilket inkluderar inköp av fysiska böcker med skriven text men även andra fysiska medieformat) genom summan kostnaden för böcker, tryckta och digitala, samt andra medier.

** Folkbibliotekens totala kostnad för e-medier (e-böcker, e-ljudböcker och andra e-medier) genom summan kostnaden för böcker, tryckta och digitala, samt andra medier.

6. LÅN AV FYSISKA RESPEKTIVE DIGITALA BÖCKER

	Miljoner initiala lån av fysiska böcker med skriven text.	Initiala fysiska lån av böcker med skriven text, per invånare.	Miljoner lån av digitala böcker (e-böcker, ljudböcker & talböcker).	Lån av digitala böcker, per invånare.	Totalt antal lån per invånare.*
2015	34,6	3,5	1,5	0,15	3,7
2016	34,6	3,5	1,9	0,19	3,6
2017	33,2	3,3	1,8	0,18	3,5
2018	33,1	3,2	2,3	0,22	3,5
2019	33,3	3,2	2,4	0,24	3,5
2020	28,5	2,7	3,2	0,31	3,1
2021	25,1	2,4	2,9	0,28	2,7
2022	29,0	2,8	3,0	0,28	3,0
2023	30,4	2,9	3,2	0,30	3,2
2024	31,3	3,0	3,3	0,32	3,3
Förändring 2015-2024.	-10 %	-16 %	122 %	106 %	-11 %

Källa: KB, SvF.

* Initiala fysiska lån av böcker med skriven text samt lån av digitala böcker (nedladdningar) på folkbiblioteken.

7. FOLKBIBLIOTEKENS ANDEL AV HELA SVENSKA BOKMARKNADEN

	Andel av omsättningen.*	Andel av volymen.**
2015	10,6 %	9,7 %
2016	10,7 %	10,0 %
2017	10,1 %	8,9 %
2018	9,6 %	8,2 %
2019	9,5 %	8,2 %
2020	8,7 %	7,9 %
2021	8,2 %	6,5 %
2022	8,6 %	6,5 %
2023	8,6 %	6,9 %
2024	8,6 %	7,1 %

Källa: KB, Bokförsäljningsstatistiken (Svenska Förläggareföreningen & Svenska Bokhandlareföreningen).

*Folkbibliotekens totala kostnad för fysiska medier och e-medier som andel av den totala omsättningen för allmänlitteratur på den svenska bokmarknaden (både digitala och fysiska format), inklusive kostnader för digitala nedladdningar via folkbiblioteken.

**Folkbibliotekens antal nyförvärv av fysiska böcker med skriven text plus antalet nedladdningar av digitala böcker (e-böcker, ljudböcker & talböcker) som andel av den totala volymen på den svenska bokmarknaden för allmänlitteratur (antalet sålda fysiska böcker plus antalet streamade böcker) inklusive digitala nedladdningar via folkbiblioteken.

8. FOLKBIBLIOTEKENS ANDEL AV MARKNADEN FÖR TRYCKTA BÖCKER

	Andel av den totala omsättningen*	Andel av den totala volymen**
2015	11,0 %	6,4 %
2016	10,5 %	7,0 %
2017	10,2 %	7,3 %
2018	10,1 %	6,7 %
2019	10,7 %	7,6 %
2020	9,6 %	7,4 %
2021	9,3 %	7,1 %
2022	10,2 %	7,4 %
2023	10,4 %	7,4 %
2024	10,5 %	7,7 %

Källa: KB, Bokförsäljningsstatistiken (Svenska Förläggareföreningen & Svenska Bokhandlareföreningen), SvF.

*Folkbibliotekens kostnad för fysiska medier genom omsättningen från sålda tryckta böcker på hela den svenska marknaden för allmänlitteratur.

**Folkbibliotekens volym i antal nyförvärv av fysiska böcker med skriven text genom volymen i antal sålda tryckta böcker på hela den svenska marknaden för allmänlitteratur.

9. KOSTNAD FÖR TRYCKTA BÖCKER OCH ANDRA FYSISKA MEDIER

	Kostnad*, löpande priser. Miljoner kronor.	Kostnad per invånare.	Inflationsjusterad kostnad per invånare**.
2015	378	38 kr	51 kr
2016	385	39 kr	51 kr
2017	372	37 kr	47 kr
2018	368	36 kr	45 kr
2019	356	34 kr	43 kr
2020	343	33 kr	41 kr
2021	345	33 kr	40 kr
2022	358	34 kr	38 kr
2023	359	34 kr	35 kr
2024	361	34 kr	34 kr
Förändring 2015–2024.	-5%	-11%	-33 %

Källa: KB, SvF.

* Folkbibliotekens kostnad för fysiska medier, vilket inkluderar inköp av fysiska böcker med skriven text men även andra fysiska medieformat.

** 2024 års priser.

10. BARN- OCH UNGDOMSLITTERATUR – INKÖP OCH LÅN AV TRYCKTA BÖCKER

	Andel av totala inköpsvolymen.*	Andel av lånen.**	Antal lån per barn och ungdom.***
2015	55%	54%	13,9
2016	54%	55%	13,4
2017	55%	55%	12,8
2018	56%	55%	12,4
2019	54%	54%	12,4
2020	53%	53%	11,4
2021	54%	53%	10,1
2022	54%	55%	11,8
2023	54%	56%	12,6
2024	54%	58%	13,3
Förändring 2015–2024.			-4%

Källa: KB, SvF.

* Folkbibliotekens nyförvärv av tryckta böcker och seriella publikationer för barn och unga genom det totala antalet nyförvärvade fysiska böcker med skriven text.

** Antal lån, inklusive av tryckta böcker och seriella publikationer för barn och unga på folkbiblioteken genom totala antalet fysiska lån böcker med skriven text, inklusive omlån.

*** Lån av tryckta böcker och seriella publikationer för barn och unga, per invånare i åldrarna 0-17 år.

11. TOTALT BESTÅND AV TRYCKTA BÖCKER

Folkbibliotekens bestånd av tryckta böcker med skriven text.

	Antal (miljoner exemplar).	Förändring i total volym av tryckta böcker mot föregående år.	Antal tryckta böcker i beståndet per invånare.	Förändring i bestånd per invånare, mot föregående år.
2015	33,1		3,4	
2016	32,0	-3,1%	3,2	-4,5%
2017	30,7	-4,0%	3,0	-5,2%
2018	30,3	-1,4%	3,0	-2,4%
2019	29,8	-1,6%	2,9	-2,5%
2020	29,2	-2,1%	2,8	-2,6%
2021	28,8	-1,4%	2,8	-2,1%
2022	28,4	-1,5%	2,7	-2,2%
2023	28,1	-1,1%	2,7	-1,4%
2024	27,5	-2,1%	2,6	-2,4%
Förändring 2015- 2024.	-17,0%		-22,7%	

Källa: KB, SvF.

12. NYFÖRVÄRV AV TRYCKTA BÖCKER, VOLYM

	Antal (miljoner exemplar).	Antal per 1000 invånare.
2015	1,94	197
2016	2,08	208
2017	2,14	211
2018	1,96	192
2019	2,00	194
2020	1,97	189
2021	1,90	182
2022	1,83	174
2023	1,73	164
2024	1,76	166
Förändring 2015-2024.	-9%	-16%

Källa: KB, SvF.

13. FOLKBIBLIOTEKENS ANDEL AV MARKNADEN FÖR DIGITALA BÖCKER

	Andel av den totala omsättningen från digitala böcker nedladdade eller streamade på den svenska bokmarknaden.*	Andel av den totala volymen av digitala böcker nedladdade eller streamade på den svenska bokmarknaden.**
2015	16%	29%
2016	12%	19%
2017	9%	12%
2018	7%	10%
2019	6%	9%
2020	7%	8%
2021	6%	6%
2022	5%	6%
2023	5%	7%
2024	5%	7%

Källa: KB, Bokförsäljningsstatistiken (Svenska Förläggareföreningen & Svenska Bokhandlareföreningen), SvF.

* Folkbibliotekens kostnad för e-medier (e-böcker, ljudböcker & talböcker) genom omsättningen från nedladdade och streamade digitala böcker på hela den svenska marknaden för allmänlitteratur, inklusive folkbibliotekens kostnad för e-medier.

** Antal nedladdningar av digitala böcker (e-böcker, ljudböcker & talböcker) på folkbiblioteken genom antalet streamade eller nedladdade digitala böcker på hela den svenska marknaden för allmänlitteratur inklusive folkbibliotekens nedladdningar.

14. KOSTNAD FÖR E-BÖCKER, DIGITALA LJUDBÖCKER OCH ANDRA E-MEDIER

	Total kostnad*, e-medier i löpande priser. Miljoner kronor.	Inflationsjusterad kostnad (2024 års priser). Miljoner kronor.	Inflationsjusterad kostnad per invånare.
2015	43	56	5,73 kr
2016	48	62	6,25 kr
2017	52	67	6,64 kr
2018	58	73	7,14 kr
2019	69	86	8,29 kr
2020	81	100	9,64 kr
2021	82	99	9,45 kr
2022	79	88	8,37 kr
2023	84	86	8,18 kr
2024	90	90	8,54 kr
Förändring 2015-2024.	112%	60%	49%

Källa: KB, SvF.

* Folkbibliotekens totala kostnad för e-medier.

15. TOTALT BESTÅND AV DIGITALA BÖCKER

	Miljoner titlar.**	Andel på annat språk än svenska.**	Andel ljudböcker.**
2015	2,9	17%	11%
2016	4,0	17%	12%
2017	5,0	13%	14%
2018	8,2	20%	15%
2019	11,2	38%	13%
2020	10,2	23%	20%
2021	11,4	23%	23%
2022	13,0	26%	24%
2023	14,3	26%	24%
2024	16,9	28%	26%
Förändring 2015-2024.	491%		

Källa: KB, SvF.

* E-titlar inklusive e-böcker, ljudböcker och andra e-medier.

** Av folkbibliotekens totala antal e-titlar.

16. KOSTNADSFÖRDELNING MELLAN E-BÖCKER OCH LJUDBÖCKER

	E-böcker.	Ljudböcker.
2015	93%	7%
2016	90%	10%
2017	85%	15%
2018	68%	32%
2019	59%	41%
2020	55%	45%
2021	53%	47%
2022	48%	52%
2023	45%	55%
2024	42%	58%

Källa: WeDoBooks, SvF.

Andel av det sammanlagda antalet nedladdningar av och kostnader för e-böcker och ljudböcker på folkbiblioteken som gått via WeDoBooks.

17. KOSTNADSFÖRDELNING MELLAN GENRER, DIGITALA BÖCKER

	Skönlitteratur.	Facklitteratur.	Barn & ungdom.
2015	75%	16%	9%
2016	73%	17%	10%
2017	69%	20%	11%
2018	67%	22%	11%
2019	68%	22%	11%
2020	67%	21%	12%
2021	69%	19%	11%
2022	72%	18%	11%
2023	73%	16%	11%
2024	75%	15%	10%

Källa: WeDoBooks, SvF.

* Datan för 2024 saknar delvis uppgifter om genrer.

18. KOSTNADSFÖRDELNING MELLAN SPRÅK, DIGITALA BÖCKER

	Svenska.	Engelska.	Övriga språk.
2015	99,45%	0,52%	0,03%
2016	99,40%	0,55%	0,05%
2017	99,41%	0,53%	0,07%
2018	99,22%	0,61%	0,17%
2019	99,13%	0,66%	0,21%
2020	98,88%	0,81%	0,30%
2021	98,80%	0,85%	0,35%
2022	98,72%	0,96%	0,31%
2023	98,84%	0,88%	0,28%
2024	99,00%	0,78%	0,22%

Källa: WeDoBooks, SvF.

* Datan för 2024 saknar delvis uppgifter om språk.

